

Kochani uczniowie z klasy piątej!

27 – 30.04

Rozpoczynamy kolejny tydzień nauki. W tym tygodniu uczymy się tylko do czwartku. Piątek jest wolny z racji Święta Pracy.

Wszystkim, którzy w poprzednim tygodniu odesłali prace do sprawdzenia serdecznie dziękuję. Pracujcie wytrwale i systematycznie. Zawsze, gdybyście mieli jakieś trudności, czy pytania, możecie do mnie napisać na e-mail sp17soswpt@gmail.com. Odpowiem na pewno.

Na ten tydzień mamy do opracowania 3 tematy z matematyki oraz zagadki matematyczne w ramach zajęć rozwijających zainteresowania matematyczne.

Wszystkie tematy znajdują się na kolejnych stronach.

Nie pomiń żadnego tematu!

Matematyka

1. Co to jest skala. **27.04 poniedziałek**
2. Wielokąty w skali. **29.04 środa**
3. Skala na planach i mapach. **30.04 czwartek**

Rozwijanie zainteresowań matematycznych – zagadki matematyczne o figurach płaskich. **29.04 środa**

PRZYPOMINAM!

- Odsyłajcie prace systematycznie! Zwrotny e-mail z wykonanymi przez Was ćwiczeniami świadczy o Waszej obecności na zajęciach.
- Przepisujcie tematy oraz ćwiczenia do zeszytu.
- **Dbajcie o swoje zdrowie i bezpieczeństwo!**
- Prace nadsyłane na e-mail sp17soswpt@gmail.com powinny w nazwie zawierać: **nazwisko, klasę i przedmiot.**
- Gdybyście mieli do mnie pytania piszcie na w/w e-maile.
- Bardzo proszę o odesłanie rozwiązanych zadań do piątku 30.04.

POZDRAWIAM BARDZO SERDECZNIE!

Temat 1. Co to jest skala. 27.04 poniedziałek

Obejrzyj film, dzięki któremu dowiesz się, co to jest skala i do czego służy.
<https://www.youtube.com/watch?v=u77UY0LQb4U>

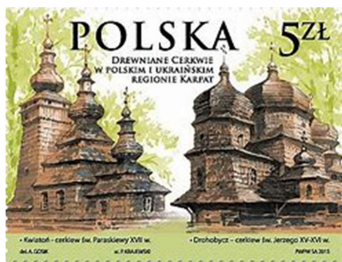
Są przedmioty, tak duże, że gdybyśmy chcieli je narysować nie zmieszczą się one na kartce, np.: samolot. Dlatego jeżeli chcemy narysować jakiś duży przedmiot na kartce w zeszyte musimy zmniejszyć wszystkie wymiary tego przedmiotu.

Są też rzeczy tak małe, niektóre niewidoczne dla oka, że aby je obejrzeć musimy skorzystać z mikroskopu lub szkła powiększającego, np.: bakterie, roztocza, mrówka. Dlatego jeżeli chcemy je narysować musimy powiększyć wszystkie ich wymiary.

Do powiększania lub zmniejszania przedmiotów, figur geometrycznych używamy SKALI.

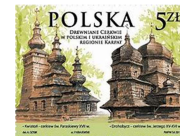
Skala umożliwia Ci narysowanie obiektów dużych w pomniejszeniu, a obiektów bardzo małych w powiększeniu.

Poniżej widzisz znaczki pocztowe różnej wielkości

znaczek naturalnej wielkości

skala 1:1 (czytamy: *jeden do jednego*)

znaczek w skali 1:2

skala 1:2 (czytamy: *jeden do dwóch*)
oznacza, że rzeczywiste wymiary zostały **zmniejszone 2 razy**

znaczek w skali 2:1 (czytamy: *dwa do jednego*)

skala 2:1 oznacza, że rzeczywiste wymiary zostały **zwiększone 2 razy**

Jeżeli przedmiot jest przedstawiony **w naturalnej wielkości** to mówimy, że został przedstawiony **w skali 1:1** (*jeden do jednego*)

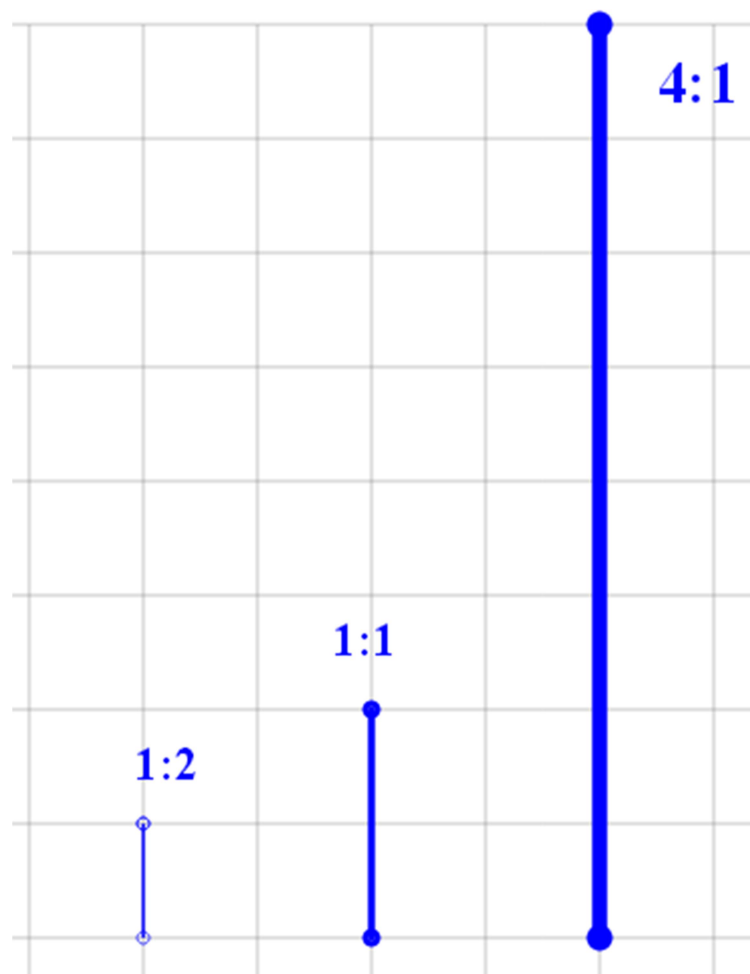
SKALE ZMNIEJSZAJĄCE - jeżeli każdy wymiar jest zmniejszony:

- ✓ **2 razy**, to mówimy, że figura jest narysowana w skali **1:2** (*jeden do dwóch*)
- ✓ **3 razy**, to mówimy, że figura jest narysowana w skali **1:3** (*jeden do trzech*), itd.

SKALE POWIĘKSZAJĄCE - jeżeli każdy wymiar jest zwiększony:

- ✓ **2 razy**, to mówimy, że figura jest narysowana w skali **2:1** (*dwa do jednego*)
- ✓ **3 razy**, to mówimy, że figura jest narysowana w skali **3:1** (*trzy do jednego*), itd.

Jak przedstawiamy figury lub przedmioty w pomniejszeniu i powiększeniu?

- ✓ Odcinek w środku jest narysowany w skali **1:1** ma długość **2cm**, są to jego **rzeczywiste wymiary**.
- ✓ Odcinek po lewej stronie został narysowany w skali **1:2** – rzeczywiste wymiary **zmniejszono 2 razy** → $2\text{cm} : 2 = 1\text{cm}$ Długość odcinka w skali 1:2 wynosi 1cm.
- ✓ Odcinek po prawej stronie został narysowany w skali **4:1** – rzeczywiste wymiary **zwiększono 4 razy** → $4 \cdot 2\text{cm} = 8\text{cm}$ Długość odcinka w skali 4:1 wynosi 8cm

PRACA DOMOWA

Wpisz w odpowiednie miejsca skale zwiększające lub zmniejszające.

skale zwiększające		skale zmniejszające
	1:5 1:4 10:1	
	3:1 1:100 8:1	
	4:1 1:10	

Rozwijanie zainteresowań matematycznych – zagadki matematyczne o figurach płaskich. 29.04 środa

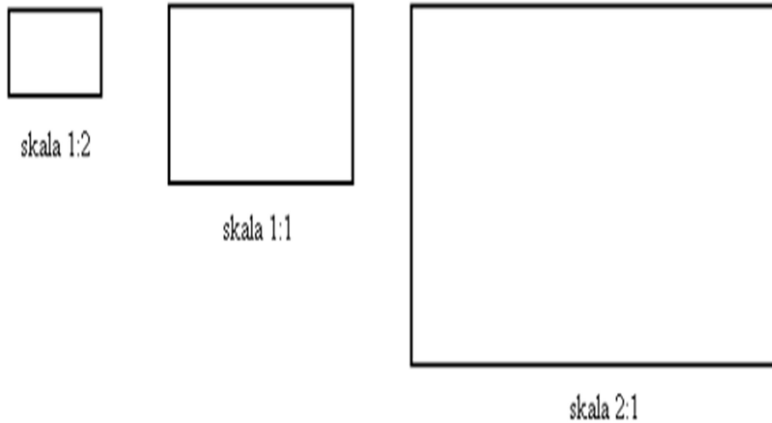
Rozwiąż zagadki i narysuj figury geometryczne, które są rozwiązaniami zagadek.

1. Toczę, toczę się wesoło,
i do wszystkich macham w koło,
początku nie mam ani końca,
podobne jestem do słońca,
wszyscy mnie doskonale znacie,
myślę, że gotową odpowiedź już macie!
2. Powiem tylko, jestem szczerzy,
ujrzysz u mnie boki cztery,
cztery kąty i wierzchołki,
obce mi są różne dołki,
moje boki są równiuteńkie,
a cztery kąty prościutkie.
Myślę, że teraz wszyscy poznacie,
jaką figurę przed sobą macie?
3. Ja mam boków mniej,
jest mi przez to lżej,
a magiczna liczba trzy,
zawsze towarzyszy mi.
Mam trzy boki i trzy kąty
trzy odcinki, trzy wierzchołki.

Temat 2. Wielokąty w skali. 29.04 środa

Czy pamiętasz z poprzedniej lekcji do czego służy skala? Skala umożliwia Ci narysowanie figur geometrycznych **dużych w pomniejszeniu**, a bardzo **małych w powiększeniu**.

Przykład 1

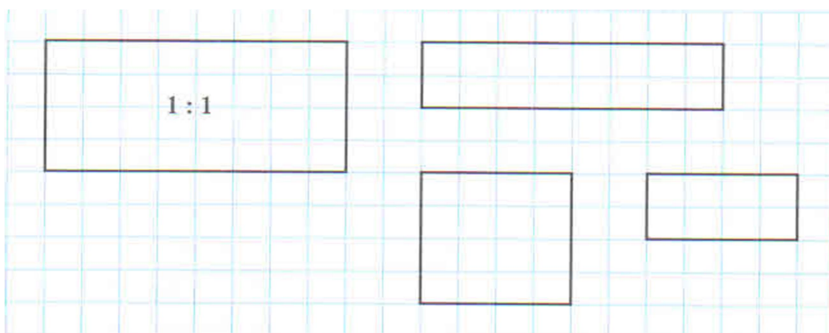

- ✓ Kwadrat w środku jest narysowany w skali **1:1**
Mówimy, że to są rzeczywiste (naturalne) wymiary kwadratu.
długość boku tego kwadratu wynosi 2 cm
- ✓ Kwadrat **po lewej** stronie został narysowany w skali **1:2**
długość jego wszystkich boków zmniejszono dwa razy $\rightarrow 2\text{ cm} : 2 = 1\text{ cm}$
długość boku kwadratu w skali **1:2** wynosi **1 cm**
- ✓ Kwadrat **po prawej** stronie został narysowany w skali **2:1**
długość jego wszystkich boków zwiększono dwa razy $\rightarrow 2 \cdot 2\text{ cm} = 4\text{ cm}$
długość boku kwadratu w skali **2:1** wynosi **4 cm**

PRACA DOMOWA

ZADANIE 1.

Prostokąt o długościach boków **4 cm** i **2 cm** trzeba narysować w skali **1:2**.
Który rysunek jest wykonany poprawnie? Napisz skalę przy tym rysunku.

ZADANIE 2

Rysunek I przedstawia zapałkę **naturalnej wielkości**, czyli w skali **1:1**.

Wpisz pod pozostałymi rysunkami odpowiednią skalę **2:1** **1:2**

Rysunek w skali 1:1

Rysunek powiększony w skali

Rysunek pomniejszony w skali

Temat 3. Skala na planach i mapach. 30.04 czwartek

Zachęcam do obejrzenia filmu. Z którego dowiesz się:

- jak obliczyć rzeczywiste wymiary pokoju korzystając z wymiarów na planie i skali.
- jak obliczyć rzeczywistą odległość między miastami korzystając ze skali i mapy.

<https://www.youtube.com/watch?v=2rNJHer4tno>

Gdy jesteśmy w miejscu, którego nie znamy często posługujemy się planem miasta lub mapą.

Plany i mapy pozwalają nam:

- Sprawdzić, gdzie znajdują się interesujące nas miejsca: zabytki, budowle, pomniki przyrody, itp.
- Wyznaczyć drogę do interesujących nas miejsc.
- Obliczyć rzeczywiste odległości w terenie.

Każda mapa i każdy plan narysowane są w pewnej skali.

Ćwiczenie 1.

Na kolejnej stronie przedstawiony jest fragment planu Olsztyna.

Jest on wykonany w **skali 1:5000** to znaczy, że **wszystkie odległości w terenie są 5000 tys. razy większe niż na mapie.**

Czy pamiętasz?

1 cm = 10 mm

1 dm = 10 cm = 100 mm

1 m = 10 dm = 100 cm = 1000 mm

1 km = 1000 m

Skala 1:5000

Korzystając z planu miasta **obliczymy rzeczywistą odległość** w linii prostej z Wysokiej Bramy do Starego Ratusza.

- Mierzmy odległość na planie. Wynosi ona **3 cm**
- Rzeczywista odległość jest 5000 razy większa. Aby ją obliczyć należy wykonać działanie: $3\text{cm} \cdot 5000 = 15\ 000\text{ cm}$
- Rzeczywistych odległości nie podajemy w cm tylko w metrach lub kilometrach.
- Należy zamienić jednostki: $15\ 000\text{ cm} = 150\text{ m}$
- Odległość w linii prostej z Wysokiej Bramy do Starego Ratusza wynosi 150 m.